

Середньозважений показник умісту марганцю в ґрунтах обстежених районів складає 4,3 мг/кг ґрунту, з коливанням від 3,9 в Устинівському до 5,9 мг/кг в Долинському районах. Найменше забезпечені ґрунти Бобринецького та Устинівського районів де нараховується 77,17 – 65,48 % площ з дуже низьким умістом, а середньозважений показник становить 4,0; 3,9 мг/кг ґрунту відповідно.

Питома вага площ з середнім рівнем забезпеченості характерна для ґрунтів Долинського (34,08 %) та Світловодського (32,16 %) районів. Лише в селі Олександрівка Устинівського району незначна частина площ (0,17 %) була представлена високим умістом марганцю.

Забезпеченість ґрунтів обстежених районів Кіровоградської області у 2018 році рухомими сполуками марганцю не достатня, у цілому обстежені ґрунти мають дуже низький та низький уміст марганцю. Тому для того, щоб відновити оптимальну рівновагу елементів у ґрунті, яка б забезпечувала високу біологічну якість рослин і максимальну врожайність сільськогосподарських культур потрібно застосовувати мінеральні та органічні добрива. [2, с. 470].

Список використаних джерел:

1. Городній, М.М., Лісовал, А. П. & Бикін, А.В. (2005). *Агрохімічний аналіз*. Городній, М. (ред). Київ: Арістей.
2. Мельничук, Д., Хофман, Дж. & Городній, М. (ред.). (2004). *Якість ґрунтів та сучасні стратегії удобрення*. Київ: Арістей.

DOI 10.36074/31.01.2020.08

ПРОБЛЕМИ ПОЖЕЖНОЇ НЕБЕЗПЕКИ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Лозінська Тетяна Павлівна

канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри лісівництва,
ботаніки і фізіології рослин

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

Лісові пожежі – стихійне лихо на планеті, що сприяє глобальному потеплінню, а воно, у свою чергу, лісовим пожежам. Окрім вуглекислого газу в атмосферу потрапляють і небезпечні забрудники. Ця проблема є практично для всіх країн і континентів, подекуди масові пожежі трапляються кілька разів на рік.

Дослідження показують, що лісові пожежі негативно впливають на довкілля, змінюючи хід природних процесів, роботу транспорту, впливають на клімат території, де вони відбуваються, а періодичність коливань у зменшенні площ лісів прив'язані до випадків великих лісових пожеж [1]. Доведено, що великі лісові пожежі здійснюють негативний вплив на атмосферу і сприяють

перерозподілу опадів на сусідніх територіях [2], які страждають від зливових паводків [1]. Пожежі є головною причиною загибелі лісів.

Після лісових пожеж можуть відбуватись спалахи осередків шкочинних комах, проходити процеси ерозії тощо [3], проте вони сприяють швидшому проходженню процесів мінералізації, зменшуючи потужність мохового покриву і підстилки, полегшують природне відновлення корінних деревостанів, знищуючи сухостій і захаращеність, виконуючи роль доглядових рубок тощо [4].

Відомо два головні види пожежної небезпеки – природна пожежна небезпека і пожежна небезпека за погодних умов [1]. Важливим чинником оцінки першого виду у різних регіонах є тривалість пожежонебезпечного періоду, який пов'язаний з географічною широтою. Він триває з весни до осені.

Другий вид вказує на метеорологічні умови, які значно впливають на стан лісових горючих матеріалів та здатність їх до загорання, характер горіння і виникнення лісової пожежі та її подальший розвиток [5]. Вплив природних умов може бути прямим і опосередкованим, тому що на здатність до загорання лісів впливають опади, температура, вологість повітря та вітер [6].

За результатами світового досвіду зазначено, що досконалої загальновизнаної системи щоденного оцінювання пожежної небезпеки у лісах немає. Кожна країна користується своєю системою, проте в європейських країнах є тенденція до інтеграції її на базі канадської системи, де в основу взято оцінювання у вигляді кодів, індексів і показників лише погодного чинника пожежної небезпеки, хоча вона і визначається багатьма іншими чинниками. Остаточна оцінка виражається у відносних величинах, які не пов'язані з абсолютною характеристикою можливої пожежної ситуації, що виникає за пожежної небезпеки. Проте, ці оцінки неспівставні між різними районами [1].

Пожежна небезпека залежить і від кількості джерел загорання на території, характеру рослинності, її фенологічного стану тощо [1]. Отже, поняття пожежної небезпеки складне, до кінця не вивчене і не визначене. Режим господарювання, застаріла система охорони лісів від пожеж та засоби пожегогасіння несуть необхідність розробки цілісної пожежної небезпеки за погодних умов з метою оптимізації роботи пожежних служб.

Висновки. Таким чином, є необхідність реформування системи ведення лісового господарства в Україні, яка зумовлена глобальними кліматичними змінами, антропогенним впливом на довкілля, формуванням нових державних підходів, потребою ведення засад лісокористування відповідно до сучасних вимог суспільства щодо збереження і охорони природи, що сприятиме виробленню чітких стратегічних і тактичних підходів до посилення ролі лісової галузі у подальшому розвитку господарського комплексу країни та покращення виконання лісом екологічних та соціальних функцій.

Список використаних джерел:

1. Софронов, М. А., Голдаммер, И. Г., Волокитина, А. В. & Софронова Т. М. (2005). *Пожарная опасность в природных условиях*. Красноярск: Ин-т леса им. В.Н. Сукачева СО РАН.
2. Соколова, Г. В. (2011). *Прогнозная оценка вероятности развития лесных пожаров до крупномасштабных в районах Северо-восточной Азии*. Инновации и технологии в лесном

хозяйстве: междунар. науч.-практ. конф. г. Санкт-Петербург, 22–23 марта 2011 г.: тезисы докл. Санкт-Петербург, 238–242.

3. Кузик, А. Д. (2010). *Екологічні аспекти лісових пожеж. Проблеми екологічної безпеки та якість середовища*: міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 17–18 грудня 2010 р.: тези доповідей. Львів: ЛДУ БЖД, 7–9.
4. Арцыбашев, Е. С. (2011). О влиянии пожаров на лесные экосистемы. Инновации и технологии в лесном хозяйстве: материалы междунар. науч.-практ. конф. г. Санкт-Петербург, 22–23 марта 2011 г. Санкт-Петербург: ФГУ «СПбНИИЛХ».
5. Кузик, А. Д. (2011). Оцінювання пожежної небезпеки лісів за умовами погоди. Науковий вісник НЛТУ України. Львів, Вип. 21.1, 74–81.
6. Keeley, J. E. (2004). Impact of antecedent climate on fire regimes in coastal California. *Int. Journal of Wildland Fire*. Vol. 13, 173–182.

РАДІАЦІЙНЕ ЗАБРУДНЕННЯ ЦЕЗІЄМ-137 ҐРУНТІВ БОБРИНЕЦЬКОГО, ДОЛИНСЬКОГО, СВІТЛОВДСЬКОГО ТА УСТИНІВСЬКОГО РАЙОНІВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Боярко Ю.В.

Кіровоградська філія ДУ «Держґрунтохорона», Україна

Стоянова С.А.

Кіровоградська філія ДУ «Держґрунтохорона», Україна

Забруднення території України радіонуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС вимагає постійного дослідження радіоактивної ситуації і особливо на землях сільськогосподарського призначення. Радіаційний контроль є одним з оперативних засобів створення законодавчо закріплених державних гарантій екологічно безпечних умов проживання громадян України і застосовується в обстеженні території та навколишнього середовища з метою визначення масштабів та ступеня радіоактивного забруднення [1].

Дослідження проводилися на орних землях Бобринецького, Долинського, Світловодського, Устинівського районів Кіровоградської області.

В Бобринецькому районі радіологічне обстеження проводилось на 75,10 тис. га сільськогосподарських угідь де проаналізовано 24 зразки ґрунту на вміст цезію-137. Середньозважений показник щільності забруднення ^{137}Cs в зразках ґрунту становить 0,21 Кі/км². В Долинському районі обстежено 14,31 тис. га, проаналізовано 19 зразків ґрунту, середньозважений показник щільності забруднення ^{137}Cs становить 0,20 Кі/км². В Світловодському районі обстежено 4,07 тис. га, проаналізовано 5 зразків ґрунту, середньозважений показник щільності забруднення ^{137}Cs становить 0,19 Кі/км². В Устинівському районі обстежено 9,24 тис. га, проаналізовано 6 зразків ґрунту, середньозважений показник щільності забруднення цезієм-137 в зразках ґрунту становить 0,18 Кі/км².

Щільність забруднення ґрунту цезієм-137 є неоднорідною і коливається від 0,18 до 0,21 Кі/км² (рис. 1).